Kielce

największe atrakcje turystyczne

Legendarne początki Kielc sięgają średniowiecza, kiedy w miejscu obecnej stolicy województwa świętokrzyskiego szumiały potężne drzewa, a lasy były pełne dzikiej zwierzyny.

W takiej puszczy polował wraz z drużyną książę Mieszko, syn Bolesława Śmiałego. Pewnego wieczoru odłączył się od swoich kompanów. Zagubionego księcia napadli zbójcy młody następca tronu bronił się dzielenie pokonał wszystkich napastników. Jeden ze zbójców podał spragnionemu księciu butelkę. Mieszko, nie przewidując postępu, zamiast wody, napił się trucizny i zaczął się krztusić. Wtem nastała jasność, z której wyłonił się święty Wojciech. Mieszko uklęknął, a święty nakreślił pastorałem krętą linię. Za śladem popłynęła woda, która ugasiła pragnienie księcia i zmyła z jego ust truciznę. Mieszko zadął w róg i wnet pojawiła się drużyna. Odjeżdżając z polany, książę zauważył ogromne białe kły. Obiecał, że w tym miejscu wybuduje gród z kościołem. Niedługo potem założono w sercu puszczy osadę, a na polanie zbudowano kościół św. Wojciecha. Strumień, z którego woda przywróciła księciu siły nazwano Silnicą, a osada przyjęła nazwę Kielce na pamiątkę znalezionych kłów.

Pierwsza osada, która dała początek Kielcom znajdowała się w okolicy kościoła św. Wojciecha. Dzięki książęcemu nadaniu w XII w., biskupi krakowscy urządzili w Kielcach własny ośrodek osadniczy, fundując w 1171 r. romańską kolegiatę na wzgórzu dominującym nad wcześniejszą osadą. W 1493 r. kardynał Fryderyk Jagiellończyk nadał miastu herb ze złotą koroną i literami C.K. na czerwonym tle. Ożywienie gospodarcze Kielc nastąpiło pod koniec XV w. i w XVI w. w związku z rozwojem górnictwa ołowiu, miedzi i żelaza, które jednak zostało przerwane przez potop szwedzki. W latach 1624-1631 na szczycie Karczówki zbudowano klasztor bernardynów, a w latach 1637-1641 z inicjatywy biskupa Jakuba Zadzika wzniesiono na Wzgórzu Zamkowym wczesnobarokowy pałac. W 1724 r. rozpoczęto budowę seminarium duchownego i szkoły – w późniejszych latach w budynku szkoły mieściło się gimnazjum carskie, następnie liceum im. Stefana Żeromskiego, a obecnie siedziba Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej i Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego). W 1789 r. Kielce przestały być własnością prywatną i przeszły na własność państwa. W czerwcu 1794 r. obozował w Kielcach

Kielce - to tu otwarto pierwszą w Polsce szkołę wyższą techniczną

Kielce - jedyne miejsce, w którym znajduje się najlepiej zachowany zabytek z epoki dynastii Wazów w Polsce – Pałac Biskupów Krakowskich

Tu rozpoczęto produkcję słynnych pralek „Frania" oraz kultowych motocykli SHL

W Kielcach po raz pierwszy zabrzmiała melodia pieśni My, Pierwsza Brygada, która jest dziś ofcjalnym hymnem wojska polskiego

Kielce - raj geologiczny pod gołym niebem

Tadeusz Kościuszko po klęsce pod Szczekocinami. W 1805 r. decyzją papieża Piusa VII utworzono diecezję kielecką. W 1816 r. przeniesiono do Kielc siedzibę województwa krakowskiego (Kraków był wolnym miastem), a staraniem Stanisława Staszica powołano pierwszą w Polsce wyższą uczelnię techniczną -Szkołę Akademiczno-Górniczą oraz Główną Dyrekcję Górniczą Zagłębia Staropolskiego. W 1837 r. utworzono w Kielcach siedzibę guberni (po 8 latach przeniesiono ją do Radomia, a w 1866 r. ponownie do Kielc). W okresie powstania styczniowego Kielecczyzna była terenem zaciętych walk narodowowyzwoleńczych. W 1885 r. otworzono linię kolejową do Dęblina i Dąbrowy Górniczej. Podczas pierwszej wojny światowej Kielce były terenem zmagań legionów Piłsudskiego z Rosjanami. 1 XI 1918 r. żołnierze Polskiej Organizacji Woskowej rozbroili resztki armii austriackiej, co oznaczało koniec zaborów i wolność dla miasta. W 1919 r. powstało województwo kieleckie. W okresie II wojny światowej aktywnie działały tu oddziały partyzanckie AK, BCh, GL-AL i NSZ..

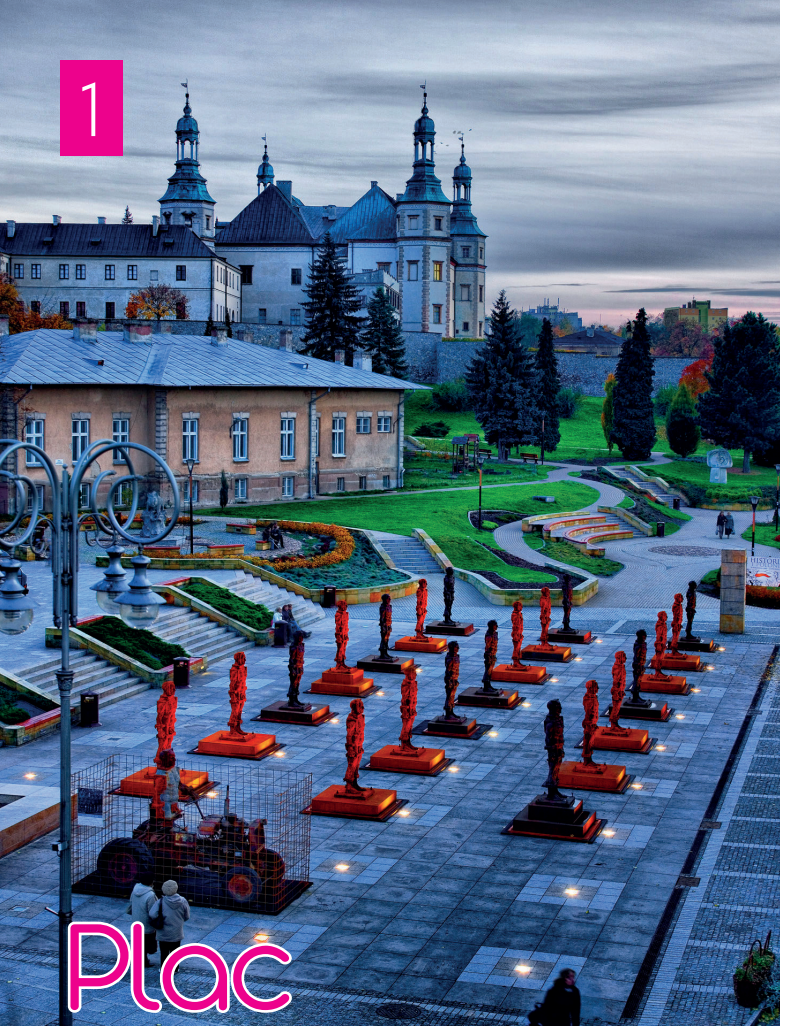

1

Plac Artystów

Na położonym u zbiegu ulic Sienkiewicza i Kapitulnej placu od wiosny do jesieni odbywają się wystawy, happeningi i imprezy plenerowe. Każdego roku w okolicach września miejsce to staje się tłem dla współczesnych instalacji autorstwa światowej sławy artystów, takich jak Leon Tarasewicz czy Ludwika Ogorzelec. Przez cały rok o legendzie o powstaniu Kielc przypomina pomnik dzika, przez mieszkańców Kielc nazywanego Kiełkiem.

Przy Placu Artystów (ul. Sienkiewicza 29) znajduje się Regionalne Centrum Informacji Turystycznej i Oddział Świętokrzyski PTTK. Zaczynają się tu dwa kieleckie szlaki spacerowe: niebieski (przez Park Miejski i Kadzielnię do Góry Pierścienicy w południowej części Kielc) oraz zielony (przez Kadzielnięi Wietrznię na Bukówkę).

Park miejski
im. Stanisława Staszica

Park został utworzony w wyniku XIX-wiecznej rozbudowy i modernizacji miasta na gruntach będących w posiadaniu biskupów krakowskich do 1789 r.

Przy prowadzącej do parku ulicy Staszica znajduje się źródełko Biruty, przy którym w 1973 roku odsłonięto rzeźbę „Przysięga miłości". Źródełko jest uwiecznione w powieści „Syzyfowe prace" Stefana Żeromskiego. Warto zwrócić uwagę na znajdującą się po drugiej stronie stawu XVIII-wieczną figurę Jana Nepomucena oraz pomnik z czerwonego piaskowca upamiętniający brawurowy zamach na agenta Gestapo Franza Wittka w 1944 roku.

Przez obszerny plac z muszlą koncertową przejść można do głównej alei parkowej. Ciągnie się ona wzdłuż muru, przy którym warto zwrócić uwagę na niewielką ptaszarnię oraz eklektyczną basztę – tak zwaną „Plotkarkę". Po przeciwnej stronie alei swój pomnik ma patron parku – Stanisław Staszic.

Z alei do obiektów przy ulicy Zamkowej prowadzi odrestaurowana brama pełniąca funkcję niewielkiej galerii sztuki współczesnej.

3

Pałacyk Zielińskiego

Budynki obecnego pałacu powstały na zrębach XVIII-wiecznych budowli gospodarczych biskupów krakowskich. Posesję w XIX wieku wydzierżawił Tomasz Zieliński – naczelnik powiatu kieleckiego, prywatnie kolekcjoner sztuki i mecenas artystów. Nowy właściciel w kilka lat przekształcił obiekty w romantyczne założenie pałacowo-ogrodowe. Od 1985 roku ma tu swoją siedzibę Dom Środowisk Twórczych – organizator koncertów, wystaw, spotkań i innych wydarzeń artystycznych. Pałacyk dysponuje stylowymi wnętrzami, salą koncertową i klimatyczną restauracją.
Integralną częścią architektury pałacyku jest Dom Praczki, w którym znajduje się Galeria Sztuki Sakralnej.

Dom Środowisk Twórczych
Pałac Tomasza Zielińskiego
ul. Zamkowa 5
25-009 Kielce
+48 41 367 67 70
www.palacykzielinskiego.pl

Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej oraz Instytut Dizajnu

W budynkach zajmowanych obecnie przez instytucje Wzgórza Zamkowego od 1826 roku do lat 70. XX wieku funkcjonowało więzienie. Dziś o historii tych obiektów przypomina Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej – miejsce stałej, interaktywnej ekspozycji historycznej zaprojektowanej przez Mirosława Nizio, projektanta m.in. Muzeum Powstania Warszawskiego. OMPiO to także przestrzeń do edukacji, wychowania obywatelskiego, dyskusji i definiowania polskiego patriotyzmu. Druga instytucja to Instytut Dizajnu – nowoczesny ośrodek wzornictwa, który poprzez własne działania twórcze oraz współpracę z innymi ośrodkami design kształtuje wrażliwość artystyczną artystów, mieszkańców i turystów.

Wzgórze Zamkowe
ul. Zamkowa 3
25-009 Kielce
+48 41 367 68 01
www.zamkowa3.pl

5

PAŁAC BISKUPÓW KRAKOWSKICH

Jedna z najwspanialszych i najlepiej zachowanych rezydencji z epoki Wazów, która miała podkreślać zasługi i dokonania fundatora - biskupa krakowskiego Jakuba Zadzika. Budowa pałacu rozpoczęła się w 1637 r. W następnym wieku dobudowano skrzydło północne i południowe. W 1789 r. decyzją Sejmu Wielkiego przeszedł na własność państwa. Podczas rozbiorów mieściła się tu siedziba rządu gubernialnego, a w 1816 r. w skrzydle północnym miała siedzibę pierwsza w Polsce uczelnia techniczna – Szkoła Akademiczno-Górnicza, założona przez Stanisława Staszica.

Pałac został wybudowany w stylu barokowym przez włoskich architektów. Charakteryzuje się reprezentacyjnym pierwszym piętrem tzw. piano nobile, arkadową loggią wejściową oraz czterema sześciobocznymi wieżami zwieńczonymi barokowymi hełmami. W głównym budynku można oglądać wspaniałe wnętrza pałacowe, meble, gobeliny oraz oryginalne stropy ramowe z obrazami z warsztatu Tomasza Dolabelli. W części południowej pałacu znajduje się Sanktuarium Marszałka

Muzeum Narodowe
w Kielcach
pl. Zamkowy 1
25-010 Kielce
+48 41 344 67 64
www.mnki.pl

Józefa Piłsudskiego, a w skrzydle północnym galeria malarstwa polskiego i sztuki zdobniczej, w której można podziwiać dzieła mistrzów, tj. Szermentowski, Hadziewicz, Boznańska i Pankiewicz. W okresie letnim muzeum udostępnia do zwiedzania ogrody włoskie.

W związku z pracami rewitalizacyjnymi na terenie muzeum informacje o bieżących wystawach i wydarzeniach dostępne są na www.mnki.pl

6

Bazylika katedralna p.w. Wniebowzięcia NMP

Najważniejszy obiekt sakralny na terenie miasta został ufundowany w 1171 r. przez biskupa krakowskiego Gedeona. Pierwszy kościół był niewielką budowlą w stylu romańskim, ale wielokrotnie przebudowywany na przestrzeni dziejów zyskał wygląd barokowej bazyliki. Wschodnia część świątyni została pozbawiona tynku, aby odsłonić romańskie bloki piaskowca, na których zachowały się znaki średniowiecznych mistrzów kamieniarskich zwane „gmerkami". Nawę północną zdobi tablica z 1782 r. prezentująca wzory miar i wag, litery alfabetu oraz podstawowe zasady wiary chrześcijańskiej. Od strony zachodniej prowadzi do bazyliki barokowy portal główny wykonany z chęcińskiego marmuru. W nawie głównej znajduje się barokowy ołtarz pochodzący z XVIII w. z obrazem Wniebowzięcia NMP pędzla Szymona Czechowicza. Ściany prezbiterium zdobią malowidła upamiętniające ważne wydarzenia w dziejach naszego kraju - zaprowadzenie chrześcijaństwa w Polsce oraz śluby Jana Kazimierza. W nawie północnej znajduje się kaplica Pana Jezusa z XVI-wiecznym krucyfiksem ze srebrnej blachy, przedstawiająca widok Jerozolimy z czasów Chrystusa oraz tryptyk łagiewnicki z 1500 r. W nawie południowej można zobaczyć renesansowy nagrobek Elżbiety z Krzyckich Zebrzydowskiej oraz obdarzony szczególnym kultem obraz Matki Bożej Łaskawej Kieleckiej, koronowany przez papieża Jana Pawła II podczas pielgrzymki w 1992 r. Obok świątyni znajduje się XVIII-wieczna dzwonnica oraz symboliczny grób bohatera powstania kościuszkowskiego – Wojciecha Bartosa Głowackiego.

Bazylika Katedralna Wniebowzięcia NMP w Kielcach
Plac Najświętszej Maryi Panny 3
25-013 Kielce
+48 41 344 63 07 (kancelaria parafialna)
www.kielcekatedra.pl

7

Muzeum Diecezjalne

Obiekt gromadzący najpiękniejsze i najbardziej zabytkowe dzieła sztuki sakralnej diecezji kieleckiej. Pierwsza ze zwiedzanych sal to salon prezentujący XIX–wieczne wnętrza: komplet empirowych mebli, obrazy i grafiki. W Sali Gotyckiej zaprezentowane zostały najstarsze eksponaty – zgromadzono tutaj przykłady gotyckiej rzeźby i malarstwa: skrzydła tryptyku z Rakoszyna k/Nagłowic (ok. 1505 r.), a na nich wizerunki św. Jana Chrzciciela i św. Jana Jałmużnika; Tron Łaski z Witowa k/Koszyc (pocz. XVI w.) – średniowieczny wizerunek Trójcy Świętej. Kolejna sala poświęcona jest kieleckim biskupom. Spośród innych obrazów na szczególną uwagę zasługuje wizerunek Chrystusa w cierniowej koronie, jeden z cyklu obrazów o tej tematyce namalowany w 1900 r. przez Jana Stykę. Meble stanowiące wyposażenie sali nawiązujące swą formą do mebli renesansowych, zdobiły niegdyś biskupią jadalnię. Wizyta w muzeum może być połączona ze zwiedzaniem skarbca katedralnego.

Muzeum Diecezjalne w Kielcach
Jana Pawła II 3
25-013 Kielce
+48 41 344 58 20
www.kl2.h2.pl/muzeum

8

Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego

Ponad 50 lat temu cały gmach obecnej siedziby muzeum zajmowało liceum ogólnokształcące z ponad 250-letnią tradycją, do którego uczęszczali m.in. Adolf Dygasiński, Walery Przyborowski, Bolesław Prus, Gustaw Herling-Grudziński oraz Stefan Żeromski.
Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego zostało założone w 1965 r. z okazji setnej rocznicy urodzin pisarza. Ekspozycja koncentruje się na wczesnym okresie życia autora „Syzyfowych prac" (dorastanie, pierwsze próby literackie, nauka w gimnazjum), a także przybliża jego miejsca życia i pracy. W muzealnej przestrzeni znajdują się również rękopisy utworów Żeromskiego, m.in. jedyny zachowany fragment „Wiernej rzeki". Wśród różnorodnych eksponatów wśród zwiedzających żywe zainteresowanie wzbudza: drewniany tornister zwany „deką", rekonstrukcja munduru gimnazjalisty, XIX-wieczny kajet czy muzealna belka zwana siestrzanem pochodząca z ciekockiego domu pisarza.

Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego
oddział Muzeum Narodowego w Kielcach
ul. Jana Pawła II 5
25-013 Kielce
+48 41 344 57 92
www.mnki.pl/zeromski

Dworek Laszczyków

Dworek Laszczyków to obiekt zlokalizowany na południowym stoku Wzgórza Zamkowego za drewnianym, krytym gontem ogrodzeniem. Jest to ostatni drewniany obiekt tego typu na terenie miasta. Dworek został wystawiony w XVIII w przez Jakuba Jaworskiego, ostatniego starostę biskupiego. W 1988 r. został przekazany Muzeum Wsi Kieleckiej na cele administracyjne i wystawiennicze. Pierwotnie na terenie posesji znajdował się dworek i budynki gospodarcze. Według opisów archiwalnych z pierwszej połowy XIX wieku drewniany, parterowy budynek dworku został zbudowany z modrzewia na podmurowaniu z cegły palonej i z kamienia łączonego na wapno. Od ogrodu do części drewnianej dobudowane były dwa kamienne lamusy. Dworek został nakryty wysokim, czterospadowym, łamanym dachem, krytym pojedynczym gontem, poprzedzony z frontu gankiem, za którym znajdowała się ciemna sień. Obecnie pomieszczenia administracyjne mieszczą się na tyłach posesji, a wnętrza dworu zostały przeznaczone na cele wystawiennicze.

Dworek Laszczyków
Muzeum Wsi Kieleckiej
ul. Jana Pawła II 6
25-025 Kielce
do godz. 15:00 tel.: +48 41 344 92 97 wew. 121
po godz. 15:00 tel.: +48 41 344 50 06
www.mwk.com.pl

10

Muzeum Zabawek i Zabawy

Placówka jest największym i najstarszym muzeum zabawek w Polsce. Obiekt mieści się w zabytkowym XIX-wiecznym budynku dawnych hal targowych przy Placu Wolności. Zwiedzanie ekspozycji jest dla dzieci niezwykłą przygodą, dlatego muzeum tworzy wystawy interaktywne, na których młodzi odkrywcy historii zabawek mogą nie tylko obejrzeć, ale i dotknąć eksponatów. W muzealnych zbiorach możemy podziwiać zabawki historyczne, lalki z całego świata, największy zbiór zabawek ludowych w Polsce, marionetki teatralne, bogate zbiory ikonograficzne, współczesne zbiory większości spółdzielni zabawkarskich oraz kolekcje modelarskie. Podczas zwiedzania dzieci mają okazję pobawić się w kąciku zabaw, a latem także na dziedzińcu.

Muzeum Zabawek i Zabawy
Plac Wolności 2
25-367 Kielce
+48 41 344 40 78
rezerwacja: +48 41 343 37 06
www.muzeumzabawek.eu

Manufaktura Słodyczy „Magia Karmelu"

W budynku starej apteki z ponad stuletnią historią mieści się Pierwsza w Kielcach Manufaktura Słodyczy „Magia Karmelu", która zaprasza na pokazy karmelowe oraz warsztaty czekoladowe „od ziarna do tabliczki". Odwiedziny w najmniejszej manufakturze słodyczy to okazja, aby skręcić własnoręcznie wspaniałego lizaka, spróbować ciepłych cukierków z produkcji i przekonać się jak w magiczny sposób powstają kolorowe karmelki.
W trakcie warsztatów czekoladowych każdy może poznać proces produkcji i historię czekolady, spróbować ziaren kakaowca oraz czekolady z różnych stron świata i wykonać własną wymarzoną tabliczkę z dodatkami.

Manufaktura Słodyczy „Magia Karmelu"
Adama Mickiewicza 1
25-352 Kielce
+48 537 950 750
www.magiakarmelu.pl

Kieleckie Centrum Kultury

W miejscu imponującego gmachu KCK znajdował się niewielki kościółek p.w. św. Leonarda wystawiony w XVI w. Dwa wieki później powstał tu klasztor Sióstr Miłosierdzia, gdzie zakonnice prowadziły szpital. Tzw. Gmach Leonarda mieścił później biura urzędu gubernialnego. W 1974 r. budynek rozburzono robiąc miejsce pod budowę Kieleckiego Centrum Kultury. Dziś jest to jeden z największych obiektów kulturalnych w Polsce, w którym znajdują się dwie sceny: na 200 i 700 os. Na scenach KCK odbywają się koncerty, spektakle, spotkania i pokazy. Największymi imprezami są festiwal mody Off Fashion oraz Targi Kielce Jazz Festival Memorial to Miles. Przed budynkiem odsłonięto w 2001 r. pomnik wybitnego jazzmana – Milesa Davisa.

Kieleckie Centrum Kultury
pl. Moniuszki 2B
25-334 Kielce
Kasa biletowa: +48 41 343 81 42
www.kck.com.pl

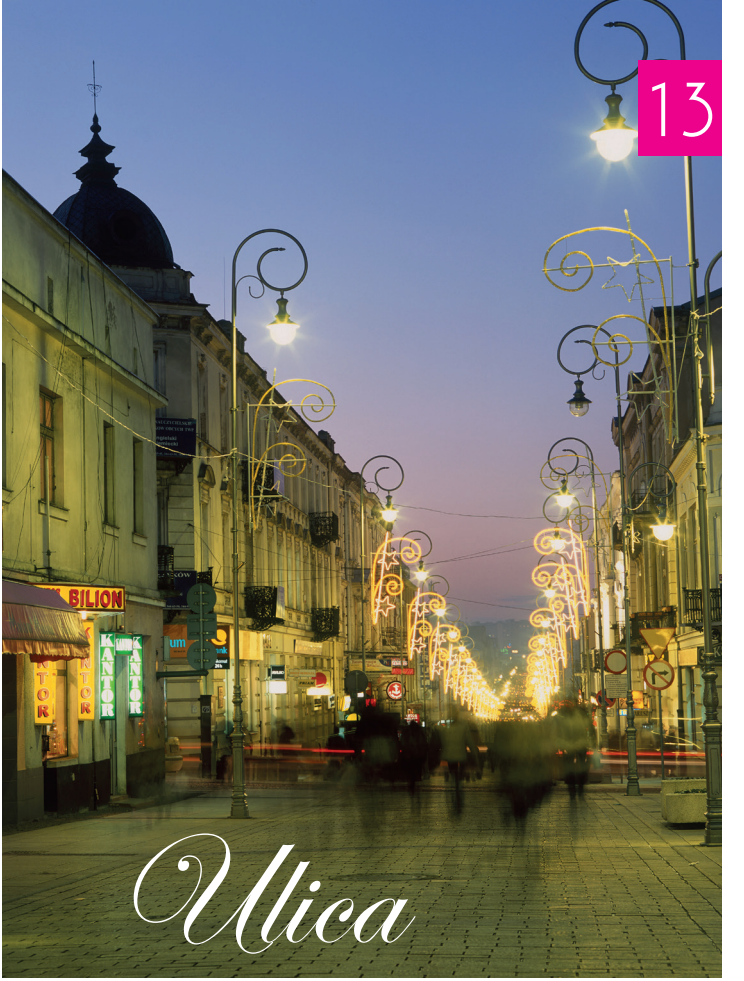

Ulica Sienkiewicza

Najdłuższy deptak i najbardziej reprezentacyjna ulica Kielc, której początek wyznacza pomnik Henryka Sienkiewicza. Cała długość ulicy aż do dworca kolejowego przy Placu Niepodległości wynosi ok. 1270 metrów. Początki ulicy sięgają XVII w., a jej błyskawiczny rozwój przypada na wiek XIX, kiedy gubernialny geodeta Marian Potocki wykonał plan przestrzenny zagospodarowania Kielc. Dziś przy ulicy znajdują się zabytkowe kamienice z XIX i XX wieku oraz pomniki przypominające o bogatej historii miasta i jego mieszkańców.

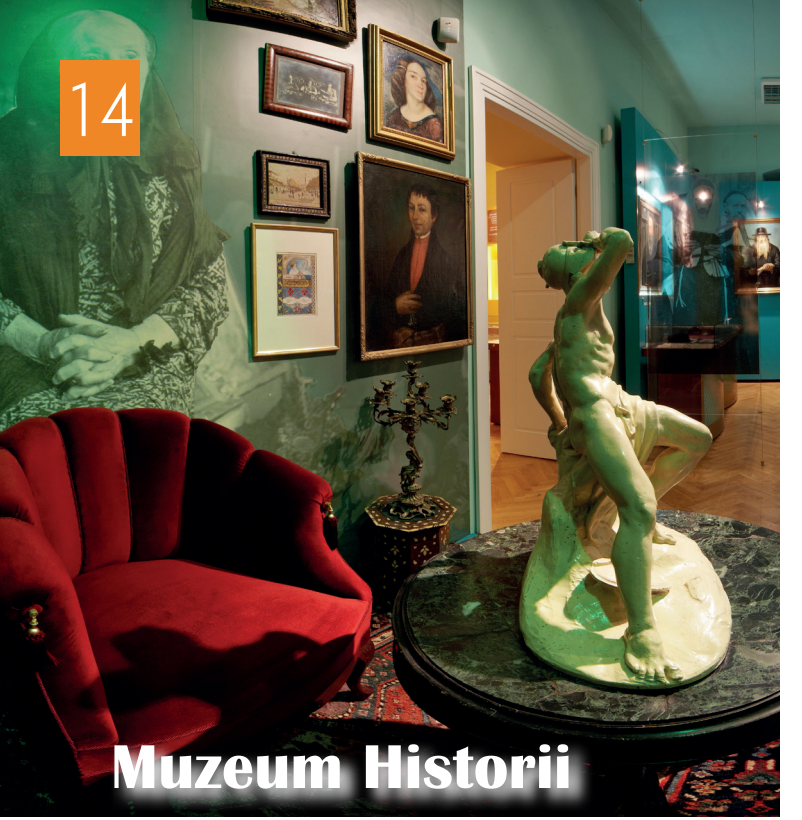

Muzeum Historii Kielc

Idea powołania do życia muzeum poświęconego historii Kielc sięga początków kieleckiego muzealnictwa. Dzieje miasta zaistniały na wystawach i w zbiorach utworzonego w Kielcach w 1908 roku muzeum Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Muzeum znajduje się w zabytkowej, klasycystycznej kamienicy, a jego wnętrza są wyposażone w wiele ciekawych eksponatów, z których wiele zostało przekazanych przez mieszkańców miasta z ich rodzinnych pamiątek. Stała ekspozycja historyczna „Z dziejów Kielc" pozwala prześledzić niezwykle ciekawe etapy historii miasta od okresu przedlokacyjnego i wczesnośredniowiecznego, przez dzieje prywatnej miejscowości biskupów krakowskich, miasta wojewódzkiego i gubernialnego, walkę o niepodległość, a następnie okres II Rzeczpospolitej, II Wojny Światowej i okresu powojennego. Wśród eksponatów znajdują się średniowieczne monety, broń, fragmenty ceramiki, przedmioty użytkowe, obrazy, zdjęcia, a nawet słynny motor SHL.

Muzeum Historii Kielc
ul. Św. Leonarda 4
25-303 Kielce
tel. wt - nd: +48 41 340 55 26
tel. pon.: +48 41 340 55 27, +48 41 340 55 20
www.mhki.kielce.eu

Rynek

Kielecki rynek to miejsce wystaw i koncertów plenerowych, których tło stanowią budynki z XIX i XX wieku. W Kamienicy pod Trzema Herbami znajduje się Muzeum Dialogu Kultur, którego ekspozycja przybliża historię, kulturę i tradycję nieustannie podkreślając mnogość i różnorodność poglądów, wyznań, przekonań. W sąsiedniej kamienicy (wejście od strony ul. Orlej 3) można oglądać wystawę pt. „Pradzieje i wczesne średniowiecze Ponidzia i Wiślicy". Najważniejszymi obiektami na rynku są klasycystyczny gmach urzędu miejskiego, kamienica Sołtyków wybudowana w 1765 r. przez Macieja Gilbę – kucharza biskupa Kajetana Sołtyka, klasycystyczna kamienica Saskich oraz „Wójtostwo" – dom wójta z końca XVIII w., w którym przebywał Tadeusz Kościuszko w 1794 roku. W wielu zabytkowych wnętrzach otaczających rynek kamienic mieszczą się urokliwe restauracje i kawiarnie.

Muzeum Dialogu Kultur
Oddział Muzeum Narodowego w Kielcach
Kamienica pod Trzema Herbami
ul. Rynek 3
25-303 Kielce
+48 41 344 60 96
www.mdk.mnki.pl

Instytut Kultury Spotkania i Dialogu

Instytut Kultury Spotkania i Dialogu jest miejscem pamięci, pojednania i budowania relacji. Zajmuje się również edukacją, pielęgnowaniem pamięci o ofiarach pogromu oraz organizowaniem wydarzeń kulturalnych. W siedzibie instytutu można zwiedzić stałą wystawę pt. „Wspomnijcie na minione dni", poświęconą pogromowi kieleckiemu. Wystawa jest multimedialna – zawiera nagrania świadectw uratowanych z pogromu oraz kalendarium wydarzeń. Refleksji po wystawie służy przestrzeń Pokoju Błogosławieństw – można w nim pomodlić się, pomedytować lub po prostu pobyć trochę w ciszy. Organizowane są tu też wystawy czasowe i ciekawe wydarzenia.

Instytut Kultury Spotkania i Dialogu
ul. Planty 7
25-508 Kielce
+48 577 809 333
www.jankarski.org.pl

Cmentarz żydowski w Kielcach znajdujący się przy skrzyżowaniu ulic Pakosz Dolny i Kusocińskiego został założony w 1868 roku. Na terenie nekropolii znajduje się około 330 nagrobków z których, około 150 ustawionych jest w lapidarium.
Cmentarz jest udostępniany po wcześniejszym zgłoszeniu telefonicznym: Marian Krężołek (tel. 783 084 183), Danuta Krężołek (tel. 782 793 072)

KARCZÓWKA

Karczówka to malownicze wzgórze na wysokości 341 m. n.p.m. objęte ochroną rezerwatową, położone w zachodniej części Kielc. Na szczycie wzniesienia znajduje się pobernardyński klasztor i kościół p.w. św. Karola Boromeusza z XVII wieku. Wzgórze i okolica były nazywane Górami Kruszczcowymi ze względu na występowanie kruszców m.in. galeny. Z tego surowca jest wykonana rzeźba św. Barbary – patronki górników, którą można zobaczyć w kaplicy kościoła na Karczówce. Przez wzgórze i okolice prowadzi ścieżka dydaktyczna prezentująca pozostałości szybów i hałd po wydobyciu surowców. U stóp góry od strony wschodniej ma swój początek czerwony szlak pieszy im. Sylwestra Kowalczewskiego do Chęcin.

Stowarzyszenie Apostolstwa Katolickiego
KSIĘŻA PALLOTYNI
ul. Karczówka Klasztor 1
25-602 Kielce
+48 41 243 61 03
www.karczowka.com

Kadzielnia

Rezerwat przyrody nieożywionej obejmujący Skałkę Geologów stanowi wraz z pozostałą częścią dawnego kamieniołomu Kadzielnia, raj geologiczny pod gołym niebem. Na tym obszarze ok. 380 mln lat temu znajdowało się ciepłe morze, którego pamiątką są skały i skamieniałości występujące w tym miejscu. Z Kadzielni opisano do tej pory kilkadziesiąt gatunków należących do różnych grup zwierząt: gąbek (stromatoporoidów), koralowców czteropromiennych, tabulatów, głowonogów, oraz ryb pancernych. Teren Kadzielni jest jednym z najbardziej znanych obszarów jaskiniowych, czyli krasowych w Górach Świętokrzyskich. Występuje tu 25 jaskiń i schronisk skalnych. Od 2004 prowadzono prace nad udostępnieniem dla turystów kilku tutejszych jaskiń. W wyniku wspominanych działań połączono trzy jaskinie: Odkrywców, Prochownię i Szczelinę na Kadzielni. W ten sposób powstał system o łącznej długości 392 m. Do zwiedzania udostępniona jest Podziemna trasa turystyczna

o długości 160 metrów.
Do większych jaskiń Kadzielni należą także: Jaskinia Wschodnia (100 m), Jaskinia Jeleniowska (36 m) i Jaskinia Zwaliskowa (30 m). Wyjątkowość miejsca dopełnia nowoczesny amfiteatr wkomponowany w otoczenie, punkty widokowe z panoramą na okoliczne wzniesienia oraz pomniki świadczące o bogatej historii miasta i okolicy.

Podziemna trasa turystyczna w połączonych jaskiniach jest dostępna dla zwiedzających w okresie od kwietnia do października, po uprzedniej rezerwacji pod nr. telefonu: +48 695 213 381; dodatkowe informacje nt. zwiedzania są dostępne na stronie: www.geopark-kielce.pl/jaskinie

Energetyczne Centrum Nauki

Miejsce, którego celem jest popularyzacja nauki przez zabawę i eksperymentowanie - Energetyczne Centrum Nauki Kieleckiego Parku Technologicznego to przestrzeń przygotowana dla wszystkich niezależnie od wieku. Centrum składa się z kilku obszarów:

- wystawa „Energia" z 28 interaktywnymi stanowiskami do samodzielnego eksperymentowania, a w tym ważący ponad 750 kg kołowrót.
- laboratorium „Generator mocy" – tu każdy może poczuć się jak prawdziwy naukowiec, założyć fartuch, rękawice, okulary ochronne i badać, testować, odkrywać.
- kino 3D – oglądając wyjątkowy film 3D można dowiedzieć się jak energia obiega w przyrodzie i jak jest wykorzystywana. W kinie odbywają się także pokazy naukowe, spotkania z ekspertami, prelekcje, dyskusje.
- Energetyczny Ogród Doświadczeń – przeznaczony jest do eksperymentowania w plenerze. Tutaj znajdują się m.in. siłownia, zjeżdżalnia wykorzystująca różnice poziomów terenu, karuzela napędzana w nietypowy sposób, ławka równowagi, czy też strefa zagadnień optycznych.

Energetyczne Centrum Nauki
- Kielecki Park Technologiczny
ul. Olszewskiego 6 (Budynek SKYE INC, 2 piętro),
25-663 Kielce
+48 41 278 72 50
www.ecn.kielce.pl

Centrum Geoedukacji na Wietrzni

Nowoczesny i interaktywny obiekt na terenie rezerwatu geologicznego Wietrznia łączy naukę z zabawą. Na zwiedzających czeka wycieczka po Galerii Ziemi, na której w ciekawy i przystępny sposób prezentowana jest geologiczna historia regionu, a w szczególności okresu dewońskiego. Wystawa jest wzbogacona o elementy multimedialne: interaktywną tablicę z animacją tetrapoda oraz holobox z animowanym hologramem trylobita. Spacer kończy seans w kinie 5D, w którym można oglądać niezwykły film – podróż do wnętrza Ziemi. Centrum Geoedukacji w ramach swojej działalności prowadzi również zajęcia z zakresu edukacji geologicznej dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Geopark Kielce - Centrum Geoedukacji
Rezerwat Wietrznia im. Zbigniewa Rubinowskiego
ul. Daleszycka 21
25-202 Kielce
+48 41 367 68 00
www.centrum-geoedukacji.pl

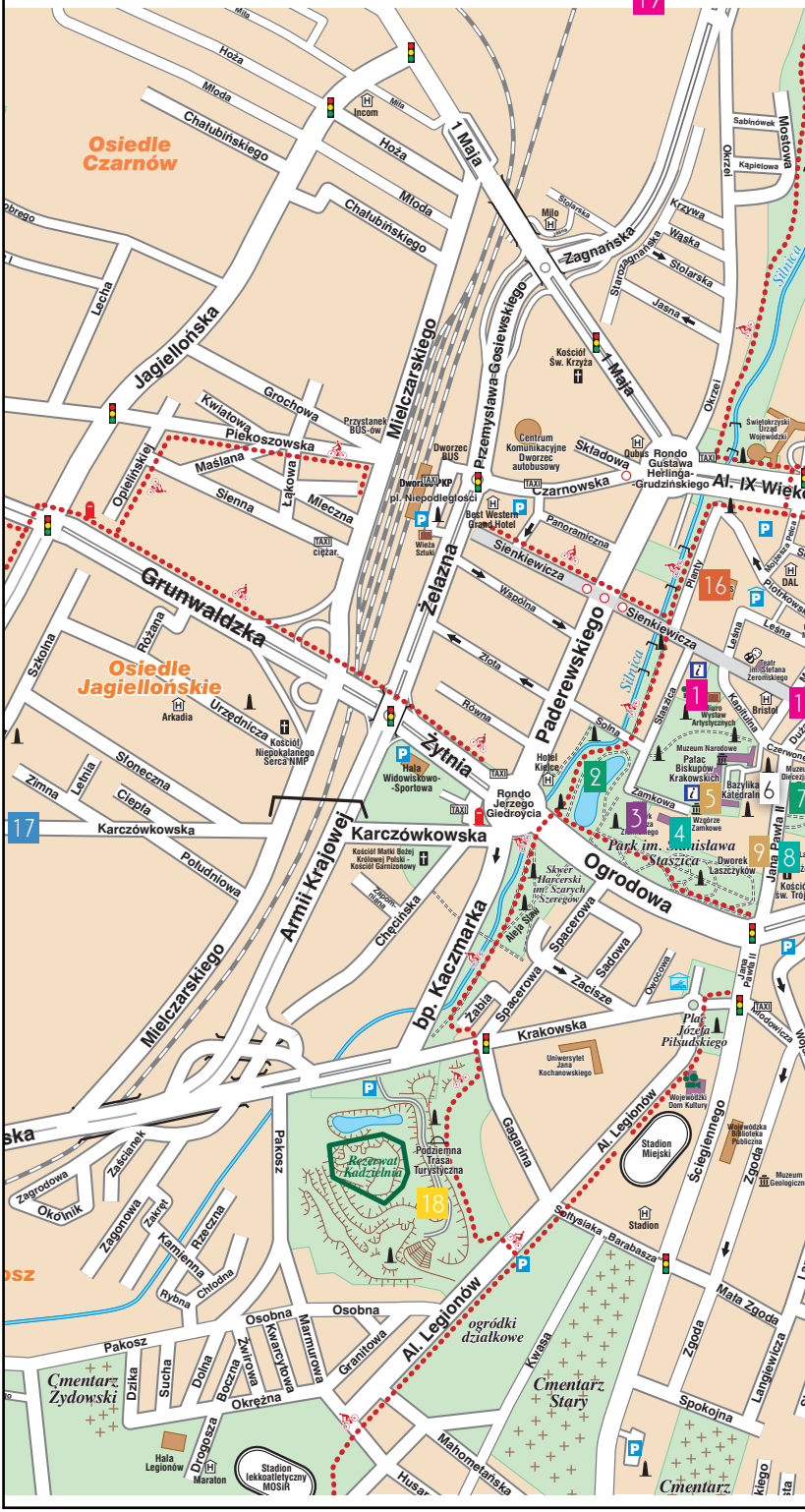
Osiedle Czarnów
Osiedle Jagiellońskie
Jagiellońska
Mielczarskiego
1 Maja
Przemysława-Gosiewskiego
Grunwaldzka
Żelazna
Paderewskiego
Sienkiewicza
Armii Krajowej
Karczówkowska
Ogrodowa
bp. Kaczmarka
Al. Legionów
Krakowska
Zagnańska
Al. IX Wieków Kielc
Czarnowska
Żytnia
Chałubińskiego
Młoda
Hoża
Lechia
Opolińskiej
Piekoszowska
Kwiatowa
Grochowa
Maślana
Łąkowa
Sienna
Mleczna
Rożana
Szkolna
Urzędnicza
Zimna
Letnia
Słoneczna
Ciepła
Południowa
Zacisze
Zaciszek
Zagrodowa
Okólnik
Zagonowa
Zakręt
Rzeczna
Kamienna
Rybna
Chłodna
Pakosz
Osobna
Marmurowa
Granitowa
Kwarcytowa
Żwirowa
Boczna
Dolna
Sucha
Dzika
Okrężna
Drogosza
Cmentarz Żydowski
Hala Legionów
Maraton
Stadion lekkoatletyczny MOSiR
ogródki działkowe
Cmentarz Stary
Cmentarz
Mahometańska
Spokojna
Langiewicza
Zgoda
Mała Zgoda
Kwasa
Barabasza
Stadion
Stadion Miejski
Wojewódzki Dom Kultury
Wojewódzka Biblioteka Publiczna
Muzeum Geologiczne
Ściegiennego
Gagarina
Podziemna Trasa Turystyczna
Rezerwat Kadzielnia
Uniwersytet Jana Kochanowskiego
Plac Józefa Piłsudskiego
Skwer Harcerski im. Szarych Szeregów
Park im. Stanisława Staszica
Dworek Laszczyków
Kościół Św. Trójcy
Kościół Matki Bożej Królowej Polski - Kościół Garnizonowy
Kościół Niepokalanego Serca NMP
Arkadia
Hala Widowiskowo-Sportowa
Rondo Jerzego Giedroycia
Hotel Kielce
Best Western Grand Hotel
Dworzec PKP
Dworzec BUS
Przystanek BUS-ów
Wieża Sztuki
Centrum Komunikacyjne Dworzec autobusowy
Rondo Gustawa Herlinga-Grudzińskiego
Kościół Św. Krzyża
Pałac Biskupów Krakowskich
Bazylika Katedralna
Muzeum Narodowe
Biuro Wystaw Artystycznych
Bristol
Teatr im. Stefana Żeromskiego
Muzeum Diecezjalne
DAL
Świętokrzyski Urząd Wojewódzki
Sabinówek
Kapelanowa
Okrzei
Mostowa
Silnica
Jasna
Waska
Krzywa
Stolarska
Starogagarinska
Skiadowa
Panoramiczna
Wspólna
Złota
Równa
Solna
Stasiaka
Kapitulna
Leśna
Piotrkowskiego
Planty
Jana Pawła II
Sadowa
Spacerowa
Checińska
Zamkowa
Targowa
Żabia
Maja Sław
Mila
Incom
Sicznika
Hoża
Młoda
Chałubińskiego
Mila
1 Maja
Zagnańska
Jagiellońska
Grochowa
Kwiatowa
Piekoszowska
Maślana
Łąkowa
Sienna
Mleczna
Grunwaldzka
Rożana
Szkolna
Urzędnicza
Zimna
Letnia
Słoneczna
Ciepła
Południowa
Armii Krajowej
Karczówkowska
Mielczarskiego
Żytnia
Żelazna
Paderewskiego
Sienkiewicza
Wspólna
Złota
Równa
Solna
Stasiaka
Kapitulna
Leśna
Piotrkowskiego
Planty
Jana Pawła II
Sadowa
Spacerowa
Checińska
Zamkowa
Targowa
Żabia
Maja Sław
bp. Kaczmarka
Ogrodowa
Zacisze
Ornocowa
Krakowska
Sandomierska
Gagarina
Ściegiennego
Al. Legionów
Zgoda
Mała Zgoda
Barabasza
Stadion
Kwasa
Langiewicza
Spokojna
Pakosz
Osobna
Granitowa
Marmurowa
Kwarcytowa
Żwirowa
Boczna
Dolna
Sucha
Dzika
Okrężna
Drogosza
Mahometańska
Zagrodowa
Okólnik
Zagonowa
Zakręt
Rzeczna
Kamienna
Rybna
Chłodna
Zaciszek
Zacisze
Ornocowa
Sandomierska
Sabinówek
Kapelanowa
Okrzei
Mostowa
Silnica
Jasna
Waska
Krzywa
Stolarska
Starogagarinska
Skiadowa
Panoramiczna

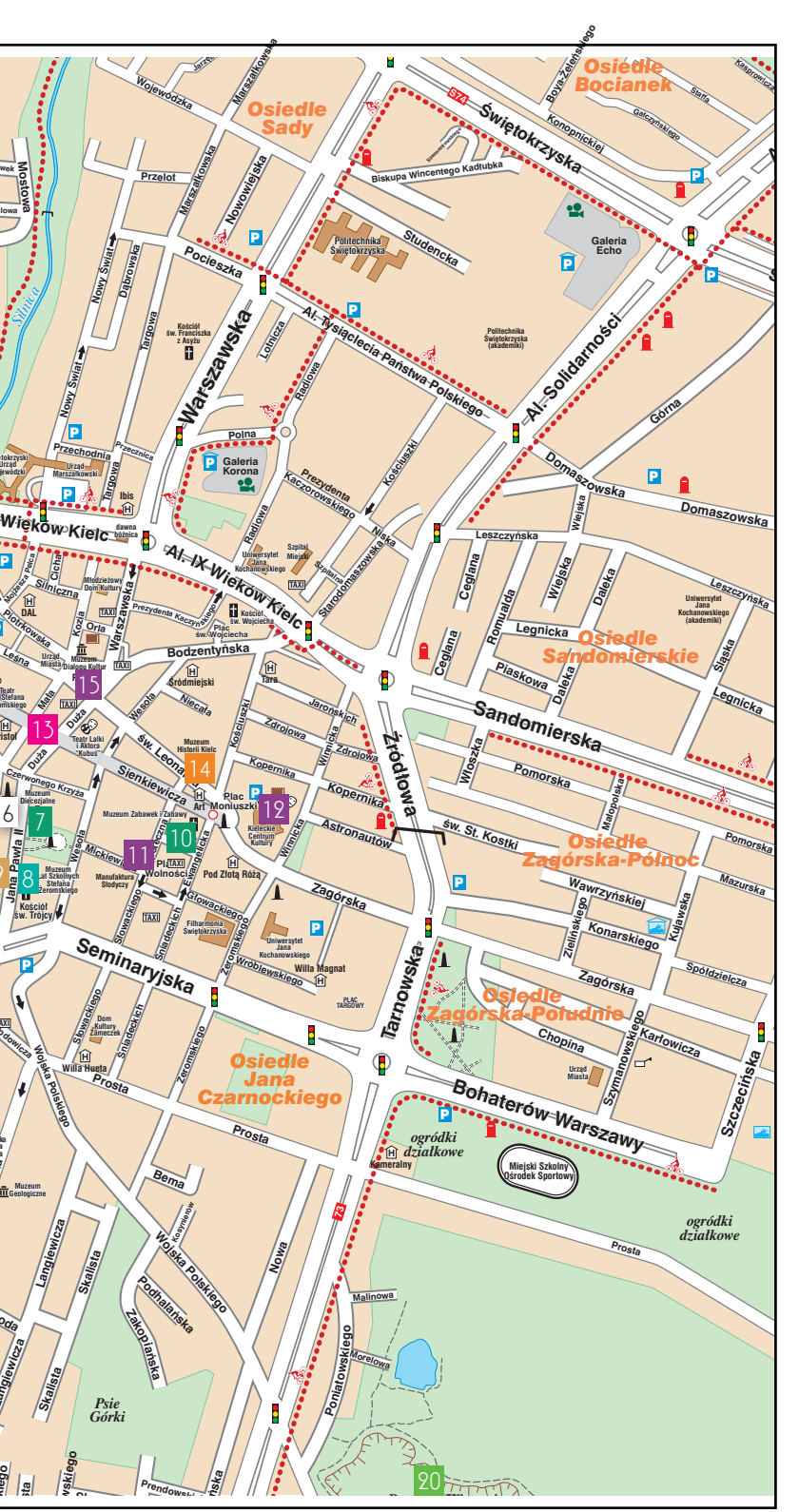
Osiedle Bocianek
Osiedle Sady
Osiedle Sandomierskie
Osiedle Zagórska-Północ
Osiedle Zagórska-Południe
Osiedle Jana Czarnockiego
Świętokrzyska
Warszawska
Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego
Al. Solidarności
Sandomierska
Seminaryjska
Tarnowska
Bohaterów Warszawy
Al. IX Wieków Kielc
Wiejska
Żródłowa
Galeria Echo
Galeria Korona
Politechnika Świętokrzyska
Politechnika Świętokrzyska (akademiki)
Uniwersytet Jana Kochanowskiego (akademiki)
Miejski Szkolny Ośrodek Sportowy
ogródki działkowe
Psie Górki
Kamieniny
Plac Moniuszki
Plac Wolności
Plac Targowy
Filharmonia Świętokrzyska
Kieleckie Centrum Kultury
Muzeum Historii Kielc
Muzeum Zabawek i Zabawy
Teatr Lalki i Aktora "Kubuś"
Teatr Stefana Żeromskiego
Muzeum Dziecinne
Muzeum Geologiczne
Muzeum Narodowe
Kościół św. Trójcy
Kościół św. Wojciecha
Kościół św. Franciszka z Asyżu
Ibis
Tara
Urząd Miasta
Urząd Marszałkowski
Dom Kultury Śimeczek
Młodzieżowy Dom Kultury
Manufaktura Słodyczy
Willa Magnat
Willa Hueta
Szpital Miejski
Uniwersytet Jana Kochanowskiego
Biskupa Wincentego Kadłubka
Konopnickiej
Galczyńskiego
Boya-Żeleńskiego
Staffa
Kaliprandiego
Wojewódzka
Marszałkowska
Nowowiejska
Przelot
Studencka
Pocieszka
Nowy Świat
Dąbrowska
Targowa
Lotnicza
Radiowa
Kościuszki
Prezydenta Kaczorowskiego
Polna
Przechodnia
Przemiany
Ciche
Cicha
Kopernika
Leszczyńska
Ceglana
Romualda
Legnicka
Piaskowa
Daleka
Śląska
Bodzentyńska
Środmiejski
Jaronskich
Zdrojowa
Wrzosowa
Pomorska
Malinowska
Astronautów
Św. St. Kostki
Wawrzyńskiego
Mazurska
Konarskiego
Kujawska
Żidlińskiego
Spółdzielcza
Chopina
Karłowicza
Szymanowskiego
Szczecińska
Zagórska
Słowackiego
Żeromskiego
Wróblewskiego
Sienkiewicza
Św. Leona
Dużą
Jana Pawła II
Mickiewicza
Wolności
Pod Złotą Różą
Ewangelicka
Wiślana
Wincenta
Prosta
Bema
Wolska Polskiego
Langiewicza
Skalista
Podhalańska
Zakopiańska
Nowa
Malinowa
Morelowa
Poniatowskiego
Słowackiego
Śniadeckich
Kromera
Wodociągowa
Wodna
Słowicza
Nowy Świat
Przejazd
Kołłątaja
Prendowskiego
Kameralny
Ogrodowa
Górna
Wiślana
Leszczyńska
Legnicka
Daleka
Ceglana
Romualda
Wioszka
Pomorska
Kopernika
Wincenta
Zdrojowa
Jaronskich
Kościuszki
Niecała
Wesoła
Mała
Dużą
Cicha
Cicha
Siennicka
Oria
Kopernika
Wincenta
Astronautów
Wawrzyńskiego
Mazurska
Konarskiego
Kujawska
Żidlińskiego
Spółdzielcza
Chopina
Karłowicza
Szymanowskiego
Szczecińska
Zagórska
Tarnowska
Seminaryjska
Bohaterów Warszawy

Wydawca / Tekst:
Regionalna Organizacja Turystyczna
Województwa Świętokrzyskiego
ul. Ściegiennego 2/32, 25-033 Kielce
tel: +48 41 361 80 57, www.rot.swietokrzyskie.travel

Fotografie:
S. Rakowski, K. Pęczalski, A. Góra Klauzińska, D. Łukasik, A. Mazurek, M. Osełka, P. Pierściński, Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego oraz członkowie organizacji i podmioty zmieszczone w katalogu.

Skład i opracowanie:
Grafikownia Kielce, ul. Warszawska 191B, 25-501 Kielce
tel. +48 515 062 077, e-mail: grafikownia_kielce@wp.pl

ISBN: 978-83-926143-2-6